

## INTEGRALE TOEGANKELIJKHEID 2020-2025

### Mechelen, een inclusieve en solidaire stad

Mechelen stelt het samenleven in diversiteit voorop. Verbinding, inclusie, participatie en gelijke kansen zijn sleuteltermen. Mechelen kiest resoluut om een integraal toegankelijke en warme stad te zijn waar iedereen een plek en een stem heeft, kan deelnemen en kan bouwen aan de stad van de toekomst. Het aanbod en de dienstverlening is afgestemd op de superdiverse Mechelaar.

Een stad waar elke Mechelaar, ongeacht leeftijd of (zichtbare, onzichtbare of tijdelijke) beperking gelijkwaardig en onafhankelijk toegang heeft tot de gebouwen, publieke ruimte, aanbod, dienstverlening en communicatie, waar men comfortabel, kwaliteitsvol en tot op hoge leeftijd kan wonen, leren, werken, zich verplaatsen, elkaar ontmoeten en ontspannen.

De principes van Universal Design (UD) stellen we centraal.

*“Universal Design is the design of products and environments to be used by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design.” (Ron Mace, 1987)*



Een integraal toegankelijke leefomgeving is de sleutel tot een inclusieve samenleving waarin iedereen gelijke kansen heeft.

Mechelen heeft een eerste belangrijke stap gezet met de ondertekening van het **charter** “naar een toegankelijke gemeente”. Met de ondertekening van dit charter kiezen we voor een structurele aanpak. Dit doen we door bij de start van elk project goed na te denken over de toegankelijkheid voor iedereen. Toegankelijkheid wordt bewust, doordacht en duurzaam ingebed in het dagelijks beleid en management, de werking, het personeelsbeleid, de dienstverlening, en de communicatie van de stad.

Om toegankelijk te zijn, moet een omgeving of gebouw, dienstverlening of informatie voor iedereen voldoen aan belangrijke voorwaarden. Ze moeten bereikbaar, betreedbaar, bruikbaar, begrijpbaar en betaalbaar zijn.

- **Bereikbaar** | Kan ik de bestemming vlot bereiken met bijvoorbeeld het openbaar vervoer?
- **Betreedbaar** | Kan ik er gemakkelijk binnen of buiten geraken?
- **Bruikbaar** | Kan ik doen wat ik voor ogen had?
- **Begrijpbaar** | Is alle informatie helder en duidelijk voor mij?
- **Betaalbaar** | Is het financieel haalbaar?

## Hefbomen en instrumenten

### Bovenlokale regelgeving

- Anti-discriminatiewetgeving (federaal) en het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap VN conventie:  
Beide documenten stellen dat personen met een beperking moeten kunnen genieten van alle mensenrechten, zoals het recht op gelijkheid en non-discriminatie, het recht op toegankelijkheid, het recht op gelijkheid voor de wet, het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon, het recht op zelfstandig wonen en deel uitmaken van de maatschappij, het recht op onderwijs, het recht op werk, enzovoort. Personen met een beperking moeten dus volledig kunnen deelnemen aan de samenleving. Soms kan een persoon met een handicap door bepaalde hindernissen zijn of haar mensenrechten niet op gelijke voet met anderen uitoefenen. Dan heeft hij of zij recht op redelijke aanpassingen om die hindernissen weg te nemen. Het VN-verdrag hecht veel belang aan de beleidsparticipatie van personen met een handicap. Overheden moeten ervoor zorgen dat beslissingen die een impact hebben op personen met een handicap steeds worden genomen in nauw overleg met personen met een handicap (via de organisaties die hen vertegenwoordigen).
- Regelgeving betreffende toegankelijkheid van publieke gebouwen in Vlaanderen:  
<https://www.toegankelijkgebouw.be/Portals/handboek/Documenten/De%20geco%F6rdinee%20versie%20van%20de%20overordening.pdf>
- Link met prioritaire SDG 10 “ongelijkheid verminderen”

### Lokale hefboomen

- Charter “naar een toegankelijke gemeente” & convenant met Inter vzw
- Procedures, reglementen, vergunningen en samenwerkingsovereenkomsten kunnen een hefboom zijn als integrale toegankelijkheid daarin wordt opgenomen als criterium
- Algemeen Bestuurlijke Politieverordening (ABP):  
<https://www.mechelen.be/files/uploads/document/abp-mechelen-gecoördineerd-versie-20191217.pdf?lang=nl>

### Prioritaire thema's

Thema's die we als prioritair naar voren schuiven, zijn (zie ook actieplan):

- toegankelijke gebouwen en publieke ruimtes (inclusief groene zones)
- een inclusief vrijetijd-, sport-, welzijns- en sociaal aanbod (cfr. armoedewerkingen)
- bereikbaarheid en mobiliteit
- toegankelijke communicatie, evenementen en dienstverlening (belang van participatief werken)
- personeelsbeleid dat toegankelijkheid hoog in het vaandel draagt

## Strategie

We werken deze bestuursperiode aan een transversale inbedding van, een positief narratief en een doorgedreven communicatie over het thema 'integrale toegankelijkheid' met als doel te komen tot een mentaliteitsverandering rond toegankelijkheid. Dit sluit mooi aan bij de doelstellingen en prioriteiten binnen 'inclusieve stad 2.0.: Diversiteit en Gelijke Kansen'. Dit sluit ook aan bij het concept van leeftijdsvriendelijke stad. Leeftijdsvriendelijkheid is een proces om iedereen op iedere leeftijd de kans te geven om actief deel te nemen aan en verbonden te blijven met de lokale gemeenschap. Gezondheid en welbevinden van oud én jong worden sterk bepaald door de plaats waar je woont.

Binnen het college is **schepen** De Francesco bevoegd voor diversiteit, gelijke kansen en toegankelijkheid. Dit thema raakt alle beleidsdomeinen en wordt (uit)gedragen door het hele college. Alle niveaus werken beleidsdomein overschrijdend samen en dit werkt ook door in de communicatie (1+1=3). Binnen de **administratie** zit het thema ingebed binnen de afdeling sociaal beleid

(projectmanagement) en de afdeling strategie en ontwikkeling (programmamanagement). Beide afdelingen werken complementair samen rond het thema. De **directeur** Samen Leven is binnen het M-team mentor voor het thema integrale toegankelijkheid, dit betekent dat hij zich de toegankelijkheidsreflex eigen maakt en zijn collega's attendeert op dit thema.

De **toegankelijkheidsambtenaar** binnen de afdeling sociaal beleid is intern en extern aanspreekpunt.

In functie van een transversale verankering, werken we met **sleutelfiguren** (interne ambassadeurs, aandachtsambtenaren) binnen prioritaire diensten. De diensten die we, in een eerste fase, als prioritair naar voren schuiven zijn:

- Personeelsdienst,
- Afdeling Marketing & Communicatie,
- Openbaar Domein,
- Toerisme,
- Sportdienst,
- Kunst & Cultuur
- Economie
- Onthaal en Winkelmanagement

In een tweede fase denken we ook nog aan: evenementenloket, mobiliteit, uitvoeringsdiensten en bouwdienst. Deze sleutelfiguren brengen we samen in een (lerend) netwerk. We zetten in eerste instantie in op kennisopbouw en expertise delen. We onderzoeken of Inter vzw bij de opstart van dit netwerk een ondersteunende rol kan spelen. Afhankelijk van de topics betrekken we proactief ervaringsdeskundigen.

De focus van onze aanpak ligt op sensibiliseren (niet sanctioneren).

Deze nota vertalen we naar een actieplan. De monitoring en evaluatie van dit actieplan gebeurt via de werkgroep integrale toegankelijkheid en via de projectmanagementtool ORBA. De voortgang en stand van zaken wordt gerapporteerd aan het M-team (frequentie?) en strategisch overleg (2 x per jaar?).

#### Partners

Stad Mechelen, als netwerkorganisatie, werkt samen met ervaringsdeskundigen & intermediairen (o.a. Foundation Mechelen, SARPH, Mechelse Ouderenraad) en expertise-organisaties (o.a. Inter vzw, Ommezien,...) bij de opmaak (cfr. kwaliteitstraject Inter vzw), uitwerking en opvolging van haar toegankelijkheidsbeleid(splan).

De stad Mechelen ondersteunt de **Foundation Mechelen**, beide werken nauw samen (cfr. samenwerkingsovereenkomst).

**Inter** is een expertisecentrum in toegankelijkheid en Universal Design en geeft bouwkundig toegankelijkheidsadvies van ontwerp tot realisatie, maakt evenementen toegankelijk, geeft vormingen, adviseert overheden en doet onderzoek naar de toegankelijkheidssituatie in Vlaanderen. (<https://www.inter.vlaanderen/>)

Binnen de Mechelse Ouderenraad bestaat een deelteam Toegankelijkheid. Dit team zal ook leden van andere **adviesraden** aanspreken om samen de schouders te zetten onder het thema en actief deel te nemen als ervaringsdeskundigen voor de stad.

## Communicatie

We besteden voldoende aandacht aan interne communicatie. De prioritaire diensten dragen het thema integrale toegankelijkheid mee uit in hun contacten met collega's van andere diensten. We maken frequent gebruik van de interne communicatiekanalen van de stad.

De stad bericht regelmatig over toegankelijkheid en Universal Design in de media. Positieve projecten worden in de kijker geplaatst. Pers en media worden structureel ingezet om te sensibiliseren rond toegankelijkheid. En we pikken, waar relevant, in op de internationale VN-dagen zoals de wereldautismedag, werelddovendag, internationale dag van personen met een beperking, week van de geletterdheid,...

We werken, in samenwerking met de afdeling Marketing & Communicatie (en Toerisme), een communicatiestrategie (positief discours, branding) uit rond integrale toegankelijkheid. Deze strategie wordt afgestemd met de partners o.a. Foundation Mechelen. Dit narratief wordt opgebouwd rond de prioritaire thema's, namelijk: toegankelijke gebouwen en publieke ruimtes; een inclusief vrijetijd-, sport-, sociaal- en welzijnsaanbod; bereikbaarheid en mobiliteit; toegankelijke communicatie, dienstverlening (belang van participatie/co-creatie, warm onthaalbeleid (Huis van de Mechelaar, sociale dienst, sociaal beleid) en evenementen; en een divers en inclusief personeelsbeleid.